

УДК 338.46

МІКРОРІВЕНЬ РИНКУ ДИТЯЧОГО ТУРИЗМУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Студ. Л.О. Федоренко, гр. БМТБ-1-15

Науковий керівник доц. В.В. Костинець

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Дитячий туризм як соціальний елемент загальної концепції туризму, покликаний задовольняти потреби дітей (підлітків), спираючись на соціально-економічні аспекти, визначаючи дитячий відпочинок в якості суспільного блага. Дитячий туризм в Україні на даному етапі набирає темпів розвитку і є достатньо перспективним. Аналіз наукової літератури із питань розвитку дитячого туризму свідчить про недостатній рівень вивченості проблеми. У зв'язку з цим набули актуальності аналіз структури та територіальної організації дитячого туризму в Україні. Відповідно метою дослідження є визначення перспектив розвитку дитячого туризму в Україні. Основним завданням дослідження є аналіз ринку дитячого туризму.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є дитячий туризм, предметом – форми та методи його організації на ринку.

Методи та засоби дослідження. В процесі дослідження були використані наступні методи: структурно-функціональний метод, метод наукової абстракції.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Наукова новизна даного дослідження полягає в проведенні комплексного аналізу інфраструктури для розвитку дитячого туризму. Практичне значення одержаних результатів полягає у їх рекомендаціях до впровадження в місцеві та державні програми розвитку дитячого туризму на території України.

Результати дослідження. Розвиток дитячого туризму – це реальне джерело зростання добробуту місцевої громади та пріоритетний напрямок розвитку економіки. Оскільки стратегічною метою державної політики у сфері діяльності дитячих курортних закладів є створення умов для поліпшення стану здоров'я, діяльність дитячих оздоровчих і санаторно-курортних закладів спрямовується на досягнення високих показників фізичного і психоемоційного стану, загартування і зміцнення імунітету під час оздоровчої зміни, створення комфортного середовища для відпочинку, відповідних умов для розвитку творчих здібностей та інтелекту, індивідуального розвитку та процесів соціалізації [2, с. 45]. Різні типи таких закладів акцентують увагу і «спеціалізуються» на певних видах діяльності, як-от: санаторного типу – на лікуванні і зміцненні здоров'я; профільні - на розвитку здібностей тощо.

Організаційну основу дитячого туризму складають первинні туристсько-краєзнавчі об'єднання учнівської молоді. Основні серед них - гурток, секція, товариство, клуб, туристська група, туристсько-спортивна команда. Із закладів відпочинку й оздоровлення виділено дитячо-юнацькі туристські бази, табори та профільні табори. Організаційними осередками туристсько-краєзнавчої діяльності учнівської молоді є спеціалізовані центри туризму і краєзнавства різного рівня. Центр дитячо-юнацького туризму і краєзнавства - це позашкільний навчальний заклад, який організовує туристсько-краєзнавчу діяльність учнівської молоді в своєму регіоні (області, місті, районі) [1, с. 65]. Основними формами туристсько-краєзнавчої діяльності є туристські подорожі, зльоти і змагання. Усі туристсько-краєзнавчі подорожі здійснюються за певними маршрутами, які виступають своєрідними складовими дитячого туризму. За змістом та формою проведення туристські маршрути

можна поділити на туристсько-спортивні, туристсько-краєзнавчі та туристсько-екскурсійні.

Дитячі заклади рекреаційно-туристичного комплексу включають дві групи: дитячі санаторно-курортні заклади, дитячі оздоровчі заклади, а також різні форми об'єднань – комплекси, центри (як правило, колишні піонерські табори).

Україна має цілком достатні для розвитку дитячого туризму природні рекреаційно-туристські ресурси: кліматичні, які можна оцінити як надзвичайно сприятливі; орографічні, серед яких провідне місце займають гірські ландшафти Українських Карпат; спелеологічні ресурси Поділля, які можна вважати унікальними; водні, серед яких дуже важливими є ресурси морських узбереж Чорного та Азовського морів, річкові ресурси та інші. Проте кліматичні ресурси України в контексті вимог дитячого туризму мають і ряд обмежувальних факторів. Це пов'язано з канікулярними періодами відпочинку і оздоровлення учнівської молоді. І якщо літні канікули переважно мають сприятливі й комфортні умови, то інші канікулярні періоди (зимові, весняні та осінні) не завжди характеризуються сприятливою погодою для організації відпочинку, туристсько-спортивних та краєзнавчих заходів. Орографічні і спелеологічні ресурси також мають ряд лімітуючих факторів при використанні їх для потреб дитячого туризму - обмежений доступ на певні гірські масиви (печери), які мають значну технічну складність і є доступними лише для спеціально підготовлених туристських груп [3, с. 33-34]. Загалом же, можна стверджувати, що територія України має цілком достатній для розвитку дитячого туризму ресурсно-туристський потенціал, а деякі групи ресурсів взагалі є унікальними.

Проаналізувавши ситуацію в сегменті дитячого туризму та оздоровлення неповнолітнього населення, відокремимо її головні проблеми та альтернативні шляхи виходу з цього становища. До них належать: зменшення кількості дитячих оздоровчих закладів в Україні; навмисне закриття та перепрофілювання дитячих таборів відпочинку та рекреації; недостатня кількість санаторіїв виключно дитячого спрямування оздоровлення; звуження індивідуальних строків відпочинку з 24 днів до 7-14; масове порушення норм екологічної, сейсмічної безпеки при реконструкції баз розміщення дітей та молоді; недосконалість організації оздоровчого процесу та забезпечення умов для реалізації прав дітей на повноцінний та якісний відпочинок.

Висновки. Економічно та соціально обґрунтованими формами організації рекреаційно-туристської діяльності дітей та юнацтва є використання мережі існуючих оздоровчих закладів підприємств свого регіону, організація наметових таборів проведення туристсько-краєзнавчих походів та експедицій. Комплексне використання цих видів відпочинку та оздоровлення, широкий спектр запропонованих видів відпочинку від найдешевших до дорогих надасть можливість вибору засобів оздоровлення дітей для всіх верств населення, що особливо важливо в сучасних економічних умовах.

Ключові слова: дитячий туризм, мікрорівень розвитку туризму, дитячі табори, оздоровлення, рекреаційно-туристська діяльність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабкин А.В. Специальные виды туризма. / А.В. Бабкин. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2008. – 252 с.
2. Маслакова Е.А. Концепция управления развитием детского туризма в современных экономических условиях / Е.А. Маслакова // Вестник университета (ГУУ). - 2009. - № 17. – С. 45.
3. Нікітенко С.І. Розвиток молодіжного та дитячого туризму в незалежній Україні: проблеми та перспективи / С.І. Нікітенко // Історичні науки. - 2008.- №49. – с. 32-36.